

Doctrina - Podještědské gymnázium, s.r.o.

**Oddíl E – učební osnovy
XIV.2.A**

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

XIV.2.A – Výtvarná výchova

Charakteristika předmětu: VÝTVARNÁ VÝCHOVA v nižším stupni osmiletého studia

---

Obsah předmětu

Vyučovací předmět výtvarná výchova vychází ze vzdělávacího oboru Výtvarná výchova (RVP ZV), který je součástí vzdělávací oblasti Umění a kultura.

Studenti se formou vlastních tvůrčích aktivit seznamují s výtvarnými technikami, postupy a zákonitostmi. Při samostatné (někdy i párové nebo skupinové) práci na konkrétních tematických zadáních se učí nahlížet umělecké dílo z různých perspektiv a výtvarně je ztvárnit rozličnými postupy a technikami. Současně prohlubují svou schopnost umělecké dílo komplexně vnímat a správně je interpretovat, seznamují se s výtvarným kulturním dědictvím a dokáží je ohodnotit i chránit.

Ve výuce je ve všech ročnících realizováno průřezové téma Multikulturní výchova, částečně také témata Mediální výchova (v kvartě) a Osobnostní a sociální výchova (v sekundě). Předmět využívá poznatků a učiva z dalších předmětů, zejména z biologie, literatury, hudební výchovy, dějepisu či zeměpisu.

Časové vymezení předmětu

	vyučovací hodina	cvičení
prima	2	X
sekunda	1	X
tercie	1	X
kvarta	1	X

Organizace výuky

Hodiny výtvarné výchovy probíhají v ateliéru vybaveném základními materiály, pomůckami a nástroji. Někdy může být výuka přenesena do plenéru, galerie, knihovny či do učebny s možnostmi audiovizuální prezentace. Na výuku předmětu je třída rozdělena na dvě skupiny, ty se v hodinách pravidelně střídají podle stanoveného rozvrhu.

Každá hodina výtvarné výchovy vychází ze zadání tvůrčího úkolu, kterým je vymezeno téma práce, často i techniky a postupy a časová dotace. Některá zadání přesahují jednu vyučovací hodinu, protože se zohledňuje rozdílné pracovní tempo každého studenta. Teoretické a naukové zásady jsou předneseny při zadání, další konzultace, korekce, návody, rady a doporučení probíhají individuálně na pracovním místě studenta.

Většina studentských výtvarných prací je prezentována, všechna díla jsou hodnocena.

Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací strategie v předmětu výtvarná výchova mají několik paralelních směrů. Při výuce se studenti seznámí s maximálním množstvím výtvarných oborů,

XIV.2.A – Výtvarná výchova

témat, technik, postupů, stylů, teorií a způsobů vyjádření a zvolí si sami nebo po poradě s vyučujícím ty nevhodnější. Každý student tak má možnost prožít úspěch. Zároveň si rozšiřuje obzor v oblasti výtvarného umění a formuje se jeho výtvarný názor a estetické cítění.

Kompetence k učení

- podporujeme tvořivost a fantazii studentů, umožňujeme jim realizovat vlastní nápady
- ukázkami, příklady, tvorbou, hodnocením, debatou a komentářem formujeme estetické vnímání a názory studentů
- seznamujeme studenty s odbornou terminologií
- vedeme studenty k využití mnoha zdrojů informací (např. odborná literatura, periodika, internet, film, výstavy a instalace)
- zapojujeme studenty do soutěží nebo veřejných prezentací
- vedeme studenty k hodnocení i sebehodnocení postupů a výsledků práce, učíme je jasně popsat výsledek vlastní práce se všemi jeho pozitivy i negativy

Kompetence k řešení problémů

- zadáváme práci tak, aby studenti maximálně využili své poznatky, zkušenosti a zároveň kreativitu a fantazii
- necháváme studentům prostor pro sebehodnocení, vyjádření vlastních názorů a postojů
- vyžadujeme zodpovědnost za průběh práce i za výsledek
- zadáváme soutěže a individuální témata

Kompetence komunikativní

- učíme studenty pravidla komunikace s jednotlivcem, ve skupině i na veřejnosti
- motivujeme studenty ke „čtení“ výtvarného díla, k vysvětlení vlastních záměrů a postupů
- seznamujeme studenty se základy umělecké kritiky
- uplatňujeme neverbální komunikaci prostřednictvím výtvarného sdělení

Kompetence sociální a personální

- zaměřujeme se na vytváření dobrých mezilidských vztahů v hodinách i na akcích školy (např. exkurze, výstavy)
- učíme studenty respektovat názor druhých a přijmout cizí názor
- společnou analýzou vzniklých prací a diskuzí o nich rozvíjíme u studentů schopnost sebehodnocení i hodnocení práce a chování druhých

Kompetence občanské

- podněcujeme a rozvíjíme vztah studenta k výtvarnému umění ve všech podobách
- prosazujeme tradiční kulturní hodnoty a zároveň vnímáme a respektujeme moderní výtvarné umění
- přispíváme k tvorbě a kultivaci prostředí školy i jejího okolí
- účastníme se výstav, odborných exkurzí a soutěží, zařazujeme do výuky aktuální témata z oblasti výtvarného umění – módní přehlídky, výstavy ilustrací, architektonické soutěže aj.

XIV.2.A – Výtvarná výchova

Kompetence pracovní

- vedeme studenty k samostatné i kolektivní práci a zodpovědnosti za ni
- umožňujeme studentům prakticky a kreativně využít všechny vhodné a dostupné materiály, techniky a postupy
- nabízíme studentům možnost samostatné časové organizace práce, rozvržení technik a postupů
- seznamujeme studenty s odbornými pracovními nástroji, postupy a technologiemi

Kompetence digitální

- vedeme žáky k užívání různorodých vizuálně obrazných prostředků včetně digitálních technologií při vlastní tvorbě, k nalézání neobvyklých postupů a různých variant řešení
- vedeme žáky k vyhledávání a sdílení inspiračních zdrojů, uměleckých děl i běžné produkce s respektem k autorství a autorským právům

Rozpracování vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu

P R I M A		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Přírodní tematika <ul style="list-style-type: none"> • rostliny, stromy, plody • krajina • fantazie inspirovaná přírodou	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student rozlišuje základní techniky kresby a malby</i> ○ <i>vybere, vytvoří i pojmenuje vizuálně obrazná vyjádření a používat je</i> ○ <i>rozezná realistickou a fantazijní tvorbu, seznámí se s abstrakcí</i>	Kresba v plenéru, BIPO
Člověk <ul style="list-style-type: none"> • proporce a anatomie • hlava, profil • ruce	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student zná v hrubých rysech anatomii člověka z hlediska proporcí, správně pojmenuje jednotlivé části těla, vybrané výrazy zná v angličtině</i> ○ <i>dovede se soustředit v delších časových úsecích</i> ○ <i>pozná a rozliší některé cizí kultury a národnosti</i>	Realizováno PT Multikulturní výchova (poznávání a zobrazení cizích kultur) Využití učiva biologie a angličtiny
Ilustrace	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student pozná a porovná některé profesionální ilustrace, zkouší je interpretovat</i> ○ <i>při tvorbě vlastní ilustrace vychází z literárních podkladů a vybere a použije optimální formu a techniku</i>	Využití literárních textů (dle výběru studentů)

S E K U N D A		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Člověk a jeho svět <ul style="list-style-type: none"> • figura v pohybu • vztahy, situace, nálady • cizí kultury	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student užívá svých znalostí, zkušeností i představ k přesvědčivému ztvárnění zadaného úkolu</i>	Využití učiva zeměpisu Realizována PT Multikulturní výchova

XIV.2.A – Výtvarná výchova

	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>pro realizaci vybere a vhodně kombinuje výtvarné techniky</i> ○ <i>hledá a využívá konkrétní i abstraktní náměty, umí vysvětlit rozdíl mezi reálným a abstraktním</i> ○ <i>prezentuje svou tvorbu motivovanou exotikou</i> 	a Osobnostní a sociální výchova
Z živočišné říše <ul style="list-style-type: none"> • hmyz zvětšeně • model 3D 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student dovede zvětšovat v poměru</i> ○ <i>pozná a užívá klasické i netradiční výtvarné techniky a kombinuje je</i> 	Využití učiva biologie
Země a vesmír <ul style="list-style-type: none"> • povrch Země • živly 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student originálním způsobem zpracuje zadané téma, vybírá a třídí podklady a zdroje</i> ○ <i>užívá svých zeměpisných znalostí a zároveň zapojuje při ztvárnění i vlastní fantazii</i> 	Využití učiva zeměpisu

T E R C I E		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Architektura <ul style="list-style-type: none"> • názvosloví, funkce a konstrukce • měřítko • kresba, koláž, 3D model • perspektiva 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student ovládá základní odbornou terminologii</i> ○ <i>tvoří zobrazení nebo model vzoru v zadaném měřítku</i> ○ <i>aktivně užívá svých znalostí, zkušeností i představ z oboru</i> ○ <i>rozliší jedno- a dvojúběžňkovou perspektivu</i> 	Realizováno PT Multikulturní výchova Studenti mohou používat rýsovací potřeby Využití učiva matematiky (geometrie)
Věci <ul style="list-style-type: none"> • stroje, nástroje, nářadí • dopravní prostředky • oděv, nábytek • sport, hudba • reklama 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student pozná technickou kresbu</i> ○ <i>rozšiřuje a prohlubuje své zkušenosti s výtvarnými technikami, vhodně je vybírá, pojmenovává, užívá a kombinuje</i> ○ <i>rozlišuje materiály, možnosti a vhodnost jejich použití</i> ○ <i>navrhne a skicuje varianty zadaných předmětů</i> ○ <i>rozvíjí svou kreativitu</i> 	Využití učiva hudební výchovy a fyziky
Barvy <ul style="list-style-type: none"> • teorie barev • užití a působení barev • malířské techniky 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student zná základní barvy, sekundární a terciální barvy</i> ○ <i>zná a používá základní principy a techniky míchání barev</i> 	

K V A R T A		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Rostlinná říše <ul style="list-style-type: none"> • od zrnka ke krajině – téma inspirováno přírodou • dřevo jako materiál, struktury a vlastnosti dřeva... 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student aktivně vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní vyjádření v rámci zadaných témat</i> ○ <i>kreativně navrhuje, vybírá a třídí podklady, vymezuje a konkretizuje téma a prezentuje práci</i> 	Využití učiva biologie

XIV.2.A – Výtvarná výchova

<p>Živočišná říše</p> <ul style="list-style-type: none"> • hmyz, ryby, ptáci... • struktury, povrch, pohyb 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student prezentuje svou práci, dovede vysvětlit postup, techniku a vybrané výtvarné prostředky</i> 	<p>Využití učiva biologie</p>
<p>Umělecké řemeslo</p> <ul style="list-style-type: none"> • oděvy, obuv, šperky • keramika • kýč 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student jednoduše interpretuje klasické a současné umělecké dílo</i> ○ <i>navrhne nebo vyrobí vlastní artefakt</i> ○ <i>prezentuje vlastní práci v hodinách, v některých případech i veřejně (výstavy, soutěže, web)</i> ○ <i>rozlišuje a vybírá vhodné materiály a dovede je použít</i> 	<p>Zvýšená bezpečnost práce Využití učiva dějepisu</p>
<p>Grafika</p> <ul style="list-style-type: none"> • odborná terminologie • písmo • teorie tisků z výšky a hloubky • koláž, frotáž, perokresba, monotyp, linoryt a suchá jehla prakticky • grafická úprava tiskovin • počítačová grafika 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student rozliší základní grafické techniky</i> ○ <i>vyzkouší si některé grafické techniky prakticky</i> ○ <i>vytvoří kompozičně a esteticky vhodně upravenou tiskovinu volnou rukou i počítačově</i> ○ <i>kultivuje vlastní grafický projev</i> 	<p>Realizováno PT Mediální výchova</p> <p>Využití učiva informatiky</p>